

ВИСНОВОК

наукового керівника щодо виконання
індивідуального плану освітньо-наукової програми
підготовки доктора філософії та роботи над дисертацією
Мирошниченко Анни Володимирівни
«ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
ЖИТЛОВО-БУДІВЕЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ»,
яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування
за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування

Мирошниченко А. В. вступила у 2020 р. до аспірантури Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Навчальну складову індивідуального плану освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії Мирошниченко А. В. виконала у повному обсязі.

Обрана тема дисертаційного дослідження «Публічне управління розвитком житлово-будівельної сфери в Україні» є актуальною, адже розвиток житлово-будівельної сфери є одним із стратегічних напрямів розвитку будь-якої держави. Особливої значущості тема набула у зв'язку з масштабними наслідками нищівного удару по житлово-будівельній та житлово-комунальній сфері, якого Україна зазнала через повномасштабного вторгнення росії, внаслідок чого нагальною стала проблема забезпечення людей доступним житлом як у коротко-, так і довгостроковій перспективі.

Мирошниченко А. В., починаючи працювати над темою дисертації визначила завдання дисертаційного дослідження, серед яких:

- узагальнити теоретико-методологічні засади публічного управління житлово-будівельною сферою;
- уточнити сутність, структурні елементи механізмів публічного управління житлово-будівельною сферою;
- оцінити сучасний стан житлово-будівельної сфери України та основні

фактори, що впливають на її розвиток;

- визначити проблеми та перешкоди, які ускладнюють реалізацію державної політики в цій сфері;
- запропонувати напрями удосконалення складових механізмів публічного управління розвитком житлово-будівельної сфери;
- обґрунтувати комплексну модель удосконалення публічного управління розвитком житлово-будівельної сфери в Україні.

Визначенні завдання дисертаційної роботи було виконано, що привело до формування наступних висновків.

В ході узагальнення теоретико-методологічні засад публічного управління житлово-будівельною сферою зроблено висновок, що житлово-будівельна сфера є певною системою, що включає економічні, соціальні, екологічні, технологічні та управлінські процеси, і охоплюють розробку, будівництво, реконструкцію, експлуатацію та фінансуванням житла.

Визначено, що публічне управління у житлово-будівельній сфері – це діяльність органів як державної влади, так і місцевого самоврядування, що спрямована на формування, реалізацію та контроль за реалізацією політик у сфері житлового будівництва, розвитку житлової інфраструктури, підвищення доступності та якості житла для громадян.

Окреслено сутність, структурні елементи механізмів публічного управління житлово-будівельною сферою. Так, нормативно-правовий механізм публічного управління розвитком житлово-будівельної сфери окреслено як систему загальнообов'язкових, формально визначених норм, встановлених, санкціонованих та гарантованих державою, а також ратифікованих міжнародних нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у сфері житлового будівництва, містобудування, архітектури, житлово-комунального господарства та пов'язаних з ними сферах.

Встановлено, що організаційно-економічний механізм у цій царині – це сукупність організаційних структур, економічних інструментів, методів та важелів, а також управлінських процесів та процедур, що використовуються органами влади на державному та місцевому рівні у взаємодії з інститутами громадянського суспільства для регулювання, координації та стимулювання діяльності у житлово-будівельній сфері для задоволення житлових потреб населення.

Фінансово-економічний механізм публічного управління житлово-будівельною сферою уточнено, як комплекс фінансових та економічних інструментів, методів, важелів та процедур, що застосовуються суб'єктами управління для мобілізації, розподілу та використання фінансових ресурсів, регулювання економічних відносин та стимулювання розвитку житлово-будівельної сфери.

Інформаційно-аналітичний механізм публічного управління у житлово-будівельній сфері охарактеризовано як сукупність організаційних структур, інформаційних систем, технологій, методів та процедур, що забезпечують збір, обробку, аналіз, зберігання та поширення інформації щодо стану житлового фонду, ринку житла, діяльності забудовників, реалізації житлових програм, а також іншої релевантної інформації.

Контрольно-наглядовий механізм публічного управління у житлово-будівельній сфері окреслено як сукупність взаємодіючих інститутів, норм, методів, процедур та інструментів, за допомогою яких суб'єкти публічного управління здійснюють систематичне спостереження, перевірку та оцінку діяльності у сфері житлового будівництва, містобудування та управління житловим фондом на відповідність встановленим вимогам з метою забезпечення законності, якості, безпеки та ефективності у цій сфері, а також захисту прав та інтересів громадян.

Визначено, що інноваційний механізм публічного управління у житлово-будівельній сфері - це сукупність взаємопов'язаних інституційних,

організаційних, економічних, правових, технологічних та інформаційних інструментів, методів та форм, застосовуються суб'єктами публічного управління для стимулювання розробки, впровадження та поширення інновацій у сфері житлового будівництва, реконструкції, експлуатації та управління житловим фондом, а також у сфері містобудування.

Оцінено сучасний стан житлово-будівельної сфери України та основних факторів, що впливають на її розвиток. Визначено, що житлово-будівельна сфера України є стратегічним сектором економіки, яка до 2022 року стабільно зростала, проте війна спричинила суттєве скорочення будівництва та масштабні руйнування. Підсумовано, що відновлення галузі потребуватиме комплексного підходу, включаючи державно-приватне партнерство, міжнародну допомогу та модернізацію житлового фонду. Щодо ситуації у безпечних регіонах, то ринок демонструє адаптацію, зростання питомої ваги індивідуального будівництва, зростання цін на орендне житло внаслідок зростання кількості внутрішньо переміщених осіб.

Доведено, що факторами, що впливають на реалізацію житлової політики в Україні є: ефективність державного управління, рівень фінансування, стан іпотечного ринку та інвестиційний клімат; соціально-психологічні, демографічні та зовнішні фактори; інституційні проблеми зумовлені недостатньою координацією між різними рівнями органів державної влади та органами місцевого самоврядування; високий рівень корупції; соціальні проблеми (низька платоспроможність населення та нестаток доступного житла, масштабні руйнація житлового фонду); повільне впровадження інновацій та низька державна підтримка «зеленого» будівництва.

З'ясовано, що недосконалість нормативно-правового регулювання житлово-будівельної сфери України дозволяє по-різному трактувати законодавство та створює перешкоди для суб'єктів управління - забудовників та інвесторів. Крім того, до проблем віднесено: нестабільна нормативна база,

неефективна дозвільна система та високі корупційні ризики. На фоні воєнних дій відбувся відтік капіталу, воєнні дії руйнують житловий фонд, а дефіцит державних коштів актуалізує потребу у створенні прозорих механізмів залучення коштів.

Визначено, що основним напрямом вдосконалення нормативно-правового механізму публічного управління житлово-будівельною сферою є унормування законодавства, в тому числі і у сфері гармонізації вітчизняного законодавства з європейськими стандартами.

Запропоновано удосконалення організаційно-економічного механізму шляхом оптимізації системи органів у сфері житлової політики через створення єдиного координуючого органу – Агентства житлової політики, розвиток програмно-цільового управління та державно-приватного партнерства, сприяння розвитку інститутів самоорганізації населення.

Основними напрямками удосконалення фінансово-економічного механізму визначено: розвиток іпотечного ринку; стимулювання забудовників через податкові пільги на будівництво доступного та енергоефективного житла, підтримка розвитку ринку орендного житла, запровадження прозорих механізмів фінансування, вдосконалення оподаткування та залучення міжнародного капіталу.

Запропоновано до основних напрямів удосконалення інформаційно-аналітичного механізму віднести: створення єдиної інтегрованої інформаційної системи; розробку та впровадження системи моніторингу та оцінки ефективності державної житлової політики; посилення аналітичної підтримки управлінських рішень.

Визначено, що контрольно-наглядний механізм можна вдосконалити через підвищення інституційної спроможності відповідних органів державного архітектурно-будівельного контролю; запровадження ризик-орієнтованого підходу до здійснення контролю, цифровізацію контрольно-наглядових функцій.

Інноваційний механізм запропоновано удосконалити шляхом: стимулювання використання BIM-технологій на етапах розробки та будівництва; розвитку "зеленого" будівництва, розвитку таких фінансових механізмів, як ринок орендного житла (включно з соціальним), житлові кооперативи, краудфандинг і колективне інвестування.

Запропоновано комплексну модель удосконалення публічного управління розвитком житлово-будівельної сфери в Україні, в тому числі розроблено дорожню карту її запровадження у три етапи, з визначенням для кожного етапу відповідальних виконавців та планом заходів з конкретними діями, строками та необхідними ресурсами. Окреслено можливості фінансового забезпечення, інформаційно-комунікаційної підтримки, ефективного моніторингу та оцінки результатів впровадження комплексної моделі удосконалення публічного управління розвитку житлово-комунальної сфери.

Робота над дисертацією дозволила проявити Мирошніченко А. В. себе як науковця, що володіє достатнім рівнем теоретичної і методичної підготовки і вміє це використовувати, здобувачка здатна визначати й розв'язувати наукові проблеми та практичні завдання. Здобувачка в ході навчання і написання роботи показала вміння працювати з різними джерелами інформації, робити висновки та узагальнення і щодо теоретичної частини роботи, і в практичній, прикладній її складовій.

Здобувачка протягом всього навчання покращувала свою професійну майстерність, відповідально підвищувала рівень написання наукових досліджень та показала себе як наполеглива, допитлива, відповідальна та працелюбна дослідниця.

Дисертаційна робота Мирошніченко А. В. є самостійно виконаною науковою працею. Сформульовані авторкою висновки, теоретичні положення та пропозиції ґрунтуються на власних дослідженнях. У роботі не використовувалися ідеї співвиконавців науково-дослідної роботи. Основні

положення дисертаційної роботи викладено у 11 наукових публікаціях, з них 4 – у наукових фахових виданнях з державного управління; 7 – тез доповідей на конференціях. Загальний обсяг публікацій становить 3,4 обл.-вид. арк.

Вважаю, що наукова складова індивідуального плану роботи Мирошниченко Анна Володимирівни виконана на високому рівні та у повному обсязі.

Науковий керівник,
кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри управління персоналом та підприємництва
ННІ «Інститут державного управління»
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

 Алла НАДТОЧІЙ

